

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

13 noiembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Elena Covalenco,
Judecători Iurie Diaconu, Liliana Catan, Ion Guzun,
Iurie Bejenaru,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursurile ordinare împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău din 29 mai 2017 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2017, declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Vitalie Călugăreanu, de avocații Lilian Maliga, Petru Răileanu și de inculpatul

*Musteața Igor XXXX, născut la
XX XXXXXX XXXX, originar și locuitor al mun.
XXXXXX, str. XXXXXX XXX, ap. XX, cetățean al R.
Moldova, fără antecedente penale.*

*Termenul de examinare,
instanța de fond: 07.12.2016 – 29.05.2017,
instanța de apel: 10.07.2017 – 27.10.2017,
instanța de recurs: 23.07.2018 – 13.11.2018.*

Asupra recursurilor menționate, Colegiul penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău din 29 mai 2017, Musteața Igor a fost condamnat în baza art. 287 alin. (1) Cod penal la 2 ani închisoare și în baza art. 151 alin. (4) Cod penal la 13 ani închisoare.

Potrivit art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsă definitivă de 14 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis, începând din 29.05.2017, cu includerea perioadei aflării în arest de la 22.11.2016 până la 29.05.2017.

Acțiunea civilă înaintată de Zinovii M. a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

De la inculpat s-au încasat în beneficiul statului cheltuielile judiciare, ce țin de efectuarea expertizei medico-legale, în sumă de 1045 lei.

2. Instanța de fond a constatat că la 29 aprilie 2016, orele 06.30, inculpatul Musteața I., aflându-se în loc public, în curtea blocului de locuit din XXXXXX, XXXXXX, XXXX, XXX, acționând cu intenții huliganice, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor, dorind și admitând în mod conștient, survenirea acestor urmări, încălcând grosolan ordinea publică, acțiuni manifestate prin încălcarea normelor etico-morale și drepturilor altor persoane, demonstrând un cinism deosebit, fără careva motive întemeiate, l-a numit cu cuvinte necenzurate pe Zinovii T. Totodată, amenințându-l cu aplicarea violenței fizice, alerga în spatele acestuia cu scopul aplicării violenței fizice asupra lui. Ultimul, pentru a evita conflictului cu Musteața I., a intrat în scara blocului din XXXXXX, XXXXXX.

Tot el, în continuarea acțiunilor sale criminale, aflându-se în același loc și timp, urmărindu-l pe Zinovii T. în scara blocului de locuit din XXXXXX, XXX, XXXXXX, urmărind intenția de a-i cauza vătămări corporale, i-a aplicat multiple lovituri cu mâinile și picioarele în regiunea capului și corpului cauzându-i, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 134 D/1721 din 09.11.2016, leziune axonală difuză, contuzie cerebrală cu focare de dilacerare, hematon subdural minor posterior stânga, conținut hemoragie în spațiul subarahnoidian, fractura cominutivă a complexelor orbito-zigomatice bilateral, fractură cominutivă a maxilarilor bilateral, LeFort II, fractura cominutivă a oaselor nazale și etmoidale bilateral, hemosinus maxilar și sfenoidal bilateral, contuzia și emfizem al structurilor foselor infratemporale bilateral, contuzia și emfizem al ambilor globi oculari, hematom paraorbital cu accent pe dreapta, care au fost cauzate în rezultatul acțiunilor traumatice cu corp contondent sau la lovirea de acesta, cu intensitate suficientă pentru a produce asemenea leziuni, posibil în timpul și circumstanțele indicate, ce prezintă pericol pentru viață și se califică ca vătămare corporală gravă, după care a părăsit locul comiterii infracțiunii.

La 14 august 2016, orele 11.00, fiind internat în staționarul IMSP IMU, victima Zinovii T., în rezultatul insuficienței cardio-pulmonare, ca urmare a bronhopneumoniei purulente cu abcedare, care s-a dezvoltat pe fonul traumei cranio-cerebrale deschisă, leziune axonală difuză, a decedat. Conform concluziilor raportului de expertiză medico-legală nr. 134 D/1721 din 09.11.2016, leziunile corporale cauzate sunt în legătură causală directă cu survenirea decesului.

Instanța a reținut că inculpatul nu a recunoscut vina.

Totodată, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii incriminate a fost dovedită pe deplin prin probele administrate și anume: declarațiile succesului părții vătămate Zinovii M., declarațiile martorilor Manoliu G., Nohailic Ș., Pasesnicov D. și Capestru M., concluziile raportului de expertiză medico-legală nr. 1661/D din 22.07.2016, concluziile raportului de constatare medico-legală nr. 1721 din 09.11.2016, concluziile raportului de expertiză medico-legală nr. 134D/1721 din 09.11.2016.

Instanța a încadrat acțiunile inculpatului în baza art. 287 alin. (1) Cod penal, ca huliganismul, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică,

însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor sau de amenințarea cu aplicarea unei asemenea violențe, *de opunerea de rezistență violentă reprezentanților autorităților sau altor persoane care curmă actele huliganice, precum și acțiunile care prin conținutul lor se deosebesc printr-un cinism sau obrăznicie deosebită*, și în baza art. 151 alin. (4) Cod penal, ca vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, care este periculoasă pentru viață, care a provocat decesul victimei.

3. Avocatul Lilian Maliga a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat.

Apelantul a invocat că instanța a apreciat greșit probele administrate, fiind omisă că învinuirea înaintată este neîntemeiată, abuzivă și lipsită de temei juridic, iar infracțiunile incriminate nu au fost săvârșite de inculpat.

Fiind audiat în instanța de apel, inculpatul nu a recunoscut vina în comiterea infracțiunilor de care a fost învinuit.

Declarațiile acestuia se confirmă și prin declarațiile succesoriului părții vătămate Zinovii M., ale martorilor Manoliu G., Nohailic Ș., Pasecinicov D. și Capestru M., concluziile raportului de expertiză medico-legală nr. 1661/D din 22.07.2016, concluziile raportului de constatare medico-legală nr. 1721 din 09.11.2016, concluziile raportului de expertiză medico-legală nr. 134D/1721 din 09.11.2016, învinuirea înaintată inculpatului fiind abuzivă, neîntemeiată și bazată pe presupuneri.

Instanța de fond a denaturat declarațiile martorilor în favoarea acuzării, indicând că prin declarațiile martorilor se dovedește că inculpatul a săvârșit infracțiunile incriminate, aceste probe fiind puse la baza sentinței de condamnare.

Or, probele invocate demonstrează că victima a fost internată în spital, cu leziunile corporale constatate descrise în rapoartele de expertiză efectuate, însă nu faptul că inculpatul a săvârșit infracțiunile incriminate.

Mai mult, instanța de fond a emis o sentință de condamnare în privința inculpatului, în lipsa constatării, descrierii și probării acțiunilor concrete ale acestuia, apreciind greșit probele, faptele și circumstanțele cauzei, precum și neconcordanța probelor cu starea de fapt constatată de instanță, fiind bazată pe presupuneri.

3.1. A declarat apel și avocatul Petru Răileanu, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat.

Apelantul a indicat că inculpatul a pledat nevinovat și a declarat că victima a fost vecinul lui și îl cunoaște de mult timp. În dimineața incidentului, el a văzut o persoană care își satisfacea necesitățile fiziologice lângă un automobil. A recunoscut partea vătămată, doar după ce i-a făcut observație. Au schimbat câteva replici și s-au despărțit, el urcând în apartament pentru a-și lua niște lucruri. Nu i-a aplicat careva lovituri părții vătămate. Mai mult, în anul 2002, el a fost implicat într-un accident rutier, fiind internat în spital pentru o perioadă îndelungată, iar ca urmare, nici până moment nu poate efectua acțiuni fizice active.

Succesorului părții vătămate Zinovii M. a indicat că a auzit gălăgie în scara casei unde locuiește. A deschis ușa și l-a văzut pe soțul ei, care era bătut.

Întrebându-l ce s-a întâmplat, acesta i-a răspuns că „Ghena îi cunoaște”, dar nu a zis că anume inculpatul l-a bătut.

Declarații analogice a depus și martorul Capestru M., conform căror Zinovii T. nu a indicat direct la inculpat ca fiind persoana care i-a aplicat leziuni corporale.

Martorul Nohailic Ș., colaborator de poliție, a relatat că la 29.04.2016, orele 07.30, cu colegul său se deplasa la sectorul de poliție. Lângă oprirea de troleibuz din str. Alba Iulia 184, mun. Chișinău, s-au apropiat două persoane care le-au comunicat despre un conflict. Au mers la serviciu, unde, peste o perioadă de timp, a parvenit informația 903 despre faptul maltratării lui Zinovii T.

Martorul Manoliu G. a declarat că în jurul orelor 06.00, a auzit niște strigăte în ograda casei. Din fereastră l-a văzut pe Zinovii T. care cerea ajutor. Alături de acesta, la o anumită distanță era Musteața I. A ieșit afară, însă nu a mai observat acele persoane.

Nici Manoliu G. nu a indicat că inculpatul i-a aplicat lui Zinovii T. careva lovituri.

Martorul Pasiciniov D. a explicat că era împreună cu inculpatul în acea dimineață. În curtea casei au observat un bărbat care își satisfăcea necesitățile fiziologice. Între inculpat și această persoană a apărut un conflict verbal. Peste aproximativ 10 minute, el împreună cu inculpatul s-au deplasat în direcția magazinului „Olimpiacos”. Nu a văzut ca inculpatul să-i fi aplicat persoanei indicate careva lovituri.

Martorul Drujinin V. a comunicat că cunoaște inculpatul din spital, unde ultimul s-a tratat după un accident rutier. Ulterior, au ținut legături și cunoaște că după acel accident, inculpatul nu poate efectua acțiuni fizice active și are probleme cu piciorul. Or, acesta nu ar fi putut să-i cauzeze leziuni corporale părții vătămate.

Potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 1721 din 09.11.2016, moartea lui Zinovii T. a survenit pe data de 14.08.2016, la ora 11.00, *în rezultatul insuficienței cardio-pulmonare, ca urmare a bronhopneumoniei purulente cu abcedare.*

Conform raportului de expertiză medico-legală nr. 134 D/1721 din 09.11.2016, la examinarea medico-legală a cadavrului *s-a depistat trauma cranio-cerebrală deschisă... Leziunile menționate sunt în legătură cauzală directă cu survenirea decesului* lui Zinovii T.

Astfel, se atestă prezența a două expertize medico-legale, din 09.11.2016, cu *concluzii diferite* a cauzei decesului lui Zinovii T., până la moment nefiind cunoscută cauza precisă a decesului părții vătămate, iar acuzarea nu a prezentat careva probe directe, care ar confirma vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunilor incriminate.

Or, sentința de condamnare trebuie să se bazeze pe probe exacte, directe, apreciate prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, când toate versiunile au fost verificate, iar divergențele apărute au fost înlăturate și apreciate în modul corespunzător.

3.2. Inculpatul, la fel a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie achitat.

Apelantul a invocat că a văzut victima în curtea blocului. Acesta nu avea leziuni corporale, însă era în stare avansată de ebrietate. Înțelegând că nu are cu cine discuta, s-a îndreptat în direcția opusă, spre magazin, acțiunile lui fiind înregistrate de camerele de luat vederi instalate acolo.

Mai mult, nu sunt martori care să confirme că l-au văzut în curte, iar el nu avea acces în scara în care locuia victima, ușa fiind posibil de deschis doar prin intermediul interfonului.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2017, apelurile au fost admise, casată parțial sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

Procesul penal în privința lui Musteața Igor pe art. 287 alin. (1) Cod penal, a fost încetat, deoarece fapta constituie contravenție.

Procesul contravențional pe art. 354 Cod contravențional a fost încetat pe motivul intervenirii termenului de prescripție.

Cererea acuzării privind încasarea cheltuielilor judiciare în sumă de 1045 lei a fost respinsă, cheltuielile fiind trecute în contul statului.

În rest, sentința a fost menținută, Musteața Igor considerându-se condamnat în baza art. 151 alin. (4) Cod penal la 13 ani închisoare.

Instanța de apel a reținut că **instanța de fond eronat a apreciat probele, fiind ignorate cerințele art. 101 Cod de procedură penală**, care prescrie că fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, concluzia privind condamnarea inculpatului pe art. 287 alin. (1) Cod penal în concurs cu infracțiunea prevăzută de art. 151 alin. (4) Cod penal, fiind greșită.

Astfel, instanța de apel a constatat că: „la 29 aprilie 2016, orele 06.30, inculpatul Musteața Igor, **aflându-se în loc public, în curtea blocului de locuit din XXXXXX, XXXXXX, fără careva motive întemeiate, l-a acostat jignitor pe Zinovii T., numindu-l cu cuvinte necenzurate, totodată, amenințându-l cu aplicarea violenței fizice, alerga în spatele acestuia cu scopul aplicării violenței fizice. Ultimul, în scopul evitării conflictului cu Musteața Igor, a intrat în scara blocului din XXXXXX, XXXXXX**”.

Acțiunile inculpatului urmează a fi încadrate în baza art. 354 Cod contravențional, ca huliganismul nu prea grav, adică acostarea jignitoare în locuri publice a persoanei fizice.

Tot el, în continuarea acțiunilor sale criminale, aflându-se în același loc și timp, urmărind victima Zinovii T. în scara blocului de locuit din str. Alba Iulia 190/2, mun. Chișinău, cu intenția de a-i cauza vătămări corporale, i-a aplicat lui Zinovii T. multiple lovituri cu mâinile și picioarele în regiunea capului și corpului cauzându-i, conform raportului de expertiză medico-legală nr.134 D/1721 din 09.11. 2016, leziune axonală difuză, contuzie cerebrală cu focare de dilacerare, hematom subdural minor posterior stânga, conținut hemoragie în spațiul subarahnoidian, fractura cominutivă a complexelor orbito-zigomatice bilateral, fractură cominutivă a maxilarelor bilateral, LeFort II, fractura cominutivă a oaselor nazale și etmoidale bilateral, hemosinus maxilar și sfenoidal bilateral, contuzia și

emfizem al structurilor foselor infratemporale bilateral, contuzia și emfizem al ambilor globi oculari, hematom paraorbital cu accent pe dreapta, care au fost cauzate în rezultatul acțiunilor traumatice cu corp contondent sau la lovirea de acesta, cu intensitate suficientă pentru a produce asemenea leziuni, posibil în timpul și circumstanțele indicate, prezintă pericol pentru viață și, conform acestui criteriu, se califică ca vătămare corporală gravă, după care a părăsit locul comiterii infracțiunii.

Ulterior, la 14 august 2016, orele 11.00, fiind internat în staționar în IMSPIMU, victima Zinovii T., în rezultatul insuficienței cardio-pulmonare, ca urmare a bronhopneumoniei purulente cu abcedare, care s-a dezvoltat pe fonul traumei cranio-cerebrală deschise - leziune axonală difuză, a decedat, iar conform concluziilor raportului de expertiză medico-legală nr. 134 D/1721 din 09.11.2016, leziunile corporale cauzate sunt în legătură cauzală directă cu survenirea decesului.

Aceste acțiuni ale inculpatului urmează a fi încadrate în baza art. 151 alin. (4) Cod penal, ca vătămarea intenționată gravă a integrității corporale și a sănătății, care este periculoasă pentru viață și care a provocat decesul victimei.

Cu toate că inculpatul ***nu a recunoscut vina în comiterea faptelor imputate***, susținând că nu i-a aplicat în acea zi careva lovituri lui Zinovii T., ***vinovăția lui se confirmă*** prin probele administrate.

Întreaga ***sistemă de probe demonstrează cu certitudine vinovăția inculpatului în comiterea faptelor imputate.***

Instanța de fond incorect a calificat faptele inculpatului în baza art. 287 alin. (1) Cod penal în concurs cu infracțiunea prevăzută la art. 151 alin. (4) Cod penal.

Potrivit pct. 10) subpct. 4) al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 4 din 19.06.2006 Cu privire la practica judiciară, în cauzele penale despre huliganism, instanțele de judecată vor ține seama că omorul intenționat sau *vătămarea intenționată gravă ori medie a integrității corporale sau a sănătății poate să reprezinte violența, care este aplicată tocmai în legătură cu încălcarea grosolană a ordinii publice, în acest caz, calificarea trebuie făcută, în temeiul art. 145, 151 sau 152 Cod penal și art. 354 Cod contravențional - huliganismul nu prea grav. În cazuri de acest gen, nu este admisibilă aplicarea răspunderii în baza art. 145, 151 sau 152 și art. 287 Cod penal. Or, principiul de neadmitere a sancționării duble a aceleiași fapte interzice tragerea de două ori la răspundere penală pentru aceeași faptă, în cazurile de acest gen, violența este desemnată prin sintagma *aceeași faptă*. În cazul în care *infracțiunea de huliganism este urmată de infracțiunea de omor intenționat ori de vătămarea intenționată gravă sau medie a integrității corporale ori a sănătății, cele săvârșite se vor încadra în baza concursului real de infracțiuni, iar calificarea se va face conform art. 287 și art. 145, 151 sau 152 Cod penal.**

Prin urmare, instanța de fond n-a ținut cont de toate circumstanțele cauzei, cât și de practica CSJ, urmând a fi recalificate faptele lui Musteața I. de la art. 287 alin. (1) Cod penal la art. 354 Cod contravențional și a înceta procesul penal în privința acestuia pe art. 287 alin. (1) Cod penal, pe motiv că fapta constituie contravenție.

Potrivit art. 229 alin. (1), (2) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului. Instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare.

Totodată, legea prevede unele situații și împrejurări, în care cheltuielile judiciare sunt suportate de către stat și nici într-un caz de către inculpat.

Conform prevederilor art. 143 Cod de procedură penală, expertiza se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, pentru constatarea: 1) cauzei morții; 2) gradului de gravitate și a caracterului vătămarilor integrității corporale, ..., iar alin. (2) al acestui articol prevede expres, că plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat.

Deci, soluția instanței de fond de admitere a cererii procurorului cu privire la încasarea de la inculpat în beneficiul statului, a cheltuielilor judiciare în mărime de 1045 lei este una eronată, nu are suport juridic legal, urmând a fi respinsă ca nefondată.

5. Procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Vitalie Călugăreanu, a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea acestei decizii și menținerea sentinței instanței de fond.

Recurentul a invocat că instanța de apel a aplicat incorect prevederile art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală și a dat o apreciere improprie probelor din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor.

Or, potrivit art. 27, 99-101 Cod de procedură penală, instanța de apel urma să cerceteze sub toate aspectele probele administrate, verificându-le minuțios și să le aprecieze, prin prisma pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, care în ansamblu lor confirmă vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal, ca huliganismul, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-un cinism sau obraznicie deosebită.

Pe lângă aceasta, cu toate că inculpatul nu și-a recunoscut vina în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal, vinovăția acestuia este dovedită prin probele administrate, cercetate de către instanțele de fond și de apel.

Mai mult, instanța de apel, în partea dispozitivă recunoscând vinovăția inculpatului în comiterea faptei prevăzute la art. 354 Cod contravențional, ca huliganismul nu prea grav, nu a indicat care anume acțiuni ale acestuia constituie componentă de contravenție, fiind încălcate prevederile art. 394 alin. (1) Cod de procedură penală, care prescrie că partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, indicându-se locul, timpul, modul săvârșirii ei, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii.

În același timp, huliganismul este o infracțiune care face parte din categoria celor ce prejudiciază relațiile sociale cu privire la ordinea publică.

Desconsiderarea deplină a ordinii publice o demonstrează dorința făptuitorului de a profita de un pretext neînsemnat pentru răfuiala cu victima, iar în frecvente cazuri, pretextul pentru săvârșirea infracțiunii din motive huliganice este, în genere, aproape imposibil de identificat. Aceasta, deoarece un astfel de pretext

este în totală necorespondență cu fapta comisă și cu urmările produse de aceasta. Trăsăturile motivelor huliganice sunt capacitatea de actualizare culminantă și spontană, ușurința cu care e săvârșită infracțiunea, reacția neadecvată a făptuitorului, căruia îi aduce satisfacție însuși faptul comiterii infracțiunii.

În cazul săvârșirii infracțiunii de huliganism, aceste trăsături specifice ale motivelor huliganice se concretizează în lipsa evidentă de respect față de societate și normele etice generale acceptate, conduita făptuitorului care reprezintă o provocare manifestată ordinii publice, conduita făptuitorului condiționată de dorința de a se contrapune altor membri ai societății, de a-și demonstra sentimentul de desconsiderare a acestora.

Or, se constată în acțiunile inculpatului, latura obiectivă a infracțiunii, manifestată prin acțiuni concrete, fiind întrunite semnele calificative ale infracțiunii de huliganism, instanța de apel adoptând o soluție nejustificată de încadrare a acțiunilor inculpatului în baza art. 354 Cod contravențional.

Instanța de apel nu și-a argumentat poziția sa prin probe pertinente, concludente și veridice or, acestea coroborează între ele, nu trezesc nici o îndoială și dovedesc cert că inculpatul a comis actul de huliganism, fiind prezent un concurs real de infracțiuni, fapt specificat și prin Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție, cu privire la cauzele penale despre huliganism, care prevede, că în cazul în care infracțiunea de huliganism este urmată de vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, cele săvârșite se vor încadra în baza concursului real de infracțiuni, și calificarea se va face conform art. 287 și 151 Cod penal.

Totodată, soluția instanței de apel prin care a fost casată sentința instanței de fond în partea ce ține de încasarea cheltuielilor de judecată contravine normelor procesual-penale în vigoare.

Potrivit art. 227 alin. (1), (3) Cod de procedură penală, cheltuieli judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal. Cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate. Or, aliniatul (3) al normei indicate este o normă generală și nu obligă statul să suporte cheltuielile, ci să le achite la momentul necesar pentru a facilita operativitatea acțiunilor organului de urmărire penală și pentru a nu condiționa termenul rezonabil prin încasarea cheltuielilor judiciare de la părțile în proces. Mai mult, legislatorul a expus suficient de clar în art. 229 Cod de procedură penală obligativitatea suportării cheltuielilor judiciare de către condamnat.

Prin urmare, în situația când art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, stipulează direct că inculpatul suportă cheltuielile judiciare, soluția instanțelor judecătorești de a respinge încasarea acestor cheltuieli este neîntemeiată.

Avansarea cheltuielilor judiciare de către stat își are temeiul în necesitatea desfășurării procesului penal din oficiu, pentru ca nici un infractor să nu rămână nepedepsit.

Deci, inculpatul condamnat urmează să suporte aceste cheltuieli în baza culpei sale infracționale, deoarece fără săvârșirea infracțiunii, astfel de cheltuieli nu s-ar fi realizat, inculpatul urmând să suporte doar acele cheltuieli care sunt în

culpă procesuală. Mai mult, un inculpat condamnat trebuie să plătească toate cheltuielile efectuate de la începerea urmăririi penale și până la punerea în executare a hotărârii de condamnare, chiar și plata unei expertize dispuse din oficiu sau la cererea părții civile.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 12) Cod de procedură penală

5.1. A declarat recurs ordinar și avocatul Lilian Maliga, în care solicită casarea hotărârilor adoptate, și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat, pe motivul că infracțiunea incriminată inculpatului nu a fost dovedită.

Recurentul a indicat că instanțele de fond și de apel au apreciat greșit probele administrate, ignorând total poziția și probele apărării.

Or, inculpatul nu a recunoscut vina în săvârșirea infracțiunilor incriminate, declarațiile acestuia fiind confirmate prin declarațiile succesului părții vătămate Zinovii M., ale martorilor Manoliu G., Nohailîc Ș., Pasecinicov D. și Capestru M., concluziile raportului de expertiză medico-legală nr. 1661/D din 22.07.2016, concluziile raportului de constatare medico-legală nr. 1721 din 09.11.2016, concluziile raportului de expertiză medico-legală nr. 134D/1721 din 09.11.2016, din care rezultă că învinuirea înaintată este abuzivă și bazată pe presupuneri.

Totodată, instanța de judecată a apreciat greșit probele, faptele și circumstanțele cauzei, neconcordanța probelor cu starea de fapt constatată și, ignorând prevederile legale, a pus la baza sentinței de condamnare probe contradictorii, constatând, în mod arbitrar, că ele coroborează între ele, toate contradicțiile, contrar prevederilor legale, fiind interpretate în favoarea acuzării.

5.2. Avocatul Petru Răileanu, la fel a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea deciziei și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul a invocat că se atestă prezența a două expertize medico-legale, din aceeași dată, cu concluzii diferite ale cauzei decesului lui Zinovii T., până la moment nefiind cunoscută cauza precisă a decesului părții vătămate, iar acuzarea nu a prezentat careva probe directe, care ar confirma vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunilor incriminate.

Pe lângă aceasta, instanțele de fond și de apel neîntemeiat au respins cererile apărării privind efectuarea expertizelor în privința decedatului și în privința inculpatului, expertiza medicală în domeniu fiind de natură să influențeze preponderent asupra aprecierii faptelor și constituie un element de probă esențial, părțile, în mod eficient, având posibilitatea să o comenteze (*Mantovanelli c Franței, pct. 36, 51-52, Storck c. Germaniei, pct. 135*).

Sentința de condamnare trebuie să se bazeze pe probe exacte, directe, când toate versiunile au fost verificate, iar divergențele apărute au fost înlăturate și apreciate în modul corespunzător.

Or, probele acuzării nu dovedesc cert vinovăția inculpatului, iar în baza acestora pot fi trase mai multe concluzii opuse, ce denotă imposibilitatea punerii lor la baza unei sentințe de condamnare.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală - instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, acesta este expus neclar, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

5.3. Și inculpatul a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea deciziei și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul a indicat că nu au fost prezentate probe care să confirme vinovăția lui în săvârșirea infracțiunilor imputate.

6. Judecând recursurile ordinare pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acestea urmează a fi admise din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiul când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit atestă că instanțele de fond și de apel au comis următoarele erori de drept.

În primul rând, potrivit art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Conform art. 101 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. Instanța de judecată este obligată să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate. În corespundere cu art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei în primă instanță se efectuează numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Potrivit art. 394 alin. (1) pct. 1) și 2) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, indicându-se locul, timpul, modul săvârșirii ei, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii, probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe.

Conform jurisprudenței naționale, sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art. 384-397 Cod de procedură penală. Sentința se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 3., 39., 41.*).

În pofida acestor prescripții legale, potrivit descriptivului sentinței, instanța de fond (*pct. 2. din decizie*):

a) a depășit limitele învinuirii, or, a încadrat acțiunile inculpatului în baza art. 287 alin. (1) Cod penal, și conform semnelor calificative „*de opunerea de rezistență violentă reprezentanților autorităților sau altor persoane care curmă actele huliganice, precum și acțiunile care prin conținutul lor se deosebesc printr-un cinism sau obrăznicie deosebită*”, dar neincriminate ultimului prin rechizitoriu;

b) a trecut în revistă toate probele administrate pe caz, însă nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv cu circumstanțele de fapt și de drept indicate în rechizitoriu, și nu a indicat care dovezi au fost puse la baza sentinței de condamnare, cât și motivele pentru care a respins alte probe.

Or, apărarea a indicat că toate probele din speță doar infirmă vinovăția inculpatului.

Astfel, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția.

În al doilea rând, conform art. 414 alin. (1), (5) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel. În corespundere cu art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător. Potrivit art. 394 alin. (1) pct. 1), 2), 5) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, indicându-se locul, timpul, modul săvârșirii ei, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii, probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe, încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului. În corespundere cu art. 113 alin. (1) Cod penal, se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componentei infracțiunii, prevăzute de norma penală. Conform art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Potrivit jurisprudenței naționale, chestiunile de fapt asupra cărora trebuie să se pronunțe instanța de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări, Chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate. În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*).

Însă, instanța de apel, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, potrivit descriptivului și dispozitivului deciziei contestate (pct. 4. din decizie):

a) corect a stabilit în descriptiv că prima instanță **eronat a apreciat probele**, constatând din nou fapta infracțională pe art. 151 alin. (4) Cod penal.

Dar ulterior, statuând că: „...sistemă de probe demonstrează cu certitudine vinovăția inculpatului în comiterea **faptelor imputate**”, s-a contrazis stabilind, ca fiind săvârșită, o altă faptă de huliganism, că: „la 29 aprilie 2016, orele 06.30, inculpatul **Musteața Igor, aflându-se în loc public, în curtea blocului de locuit din XXXXXX, XXXXXX, fără careva motive întemeiate, l-a acostat jignitor pe Zinovii T., numindu-l cu cuvinte necenzurate, totodată, amenințându-l cu aplicarea violenței fizice, alerga în spatele acestuia cu scopul aplicării violenței fizice. Ultimul, în scopul evitării conflictului cu Musteața Igor, a intrat în scara blocului din XXXXXX, XXXXXX**”, și a încadrat neîntemeiat acțiunile inculpatului în baza art. 354 Cod contravențional, deoarece în fapta constatată se regăsesc elementele calificative ale infracțiunii prevăzute în art. 287 alin. (1) Cod penal, cum ar fi: „**aflându-se în loc public..., amenințându-l cu aplicarea violenței fizice, alerga în spatele acestuia cu scopul aplicării violenței fizice. Ultimul, în scopul evitării conflictului a intrat în scara blocului**”.

Mai mult, nu a rejudecat cauza potrivit regulilor generale, și în dispozitivul deciziei nu a desființat total sentința instanței de fond, menținând o parte din aceasta neîntemeiat;

b) a trecut în revistă toate probele administrate pe caz, însă nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv cu circumstanțele de fapt și de drept indicate în rechizitoriu, și nu a indicat care dovezi au fost puse la baza sentinței de condamnare, cât și motivele pentru care a respins alte probe.

Or, apărarea a indicat că toate probele din speță doar infirmă vinovăția inculpatului;

c) concluzia privind reîncadrarea acțiunilor inculpatului de la art. 287 alin. (1) Cod penal la 354 Cod contravențional, nu a fost fondată pe circumstanțele de fapt și de drept formulate în rechizitoriu, raportate la jurisprudența națională, conform căreia, în cazul în care infracțiunea de huliganism este urmată de infracțiunea de vătămarea intenționată gravă a integrității corporale ori a sănătății, cele săvârșite se încadrează în baza concursului real de infracțiuni, iar calificarea se face conform art. 287 și 151 Cod penal (*Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 4 din 19.06.2006 Cu privire la practica judiciară, în cauzele penale despre huliganism, pct. 10.5*)).

Or, potrivit rechizitoriului, inculpatul este învinuit că a aplicat violența fizică față de victimă, soldată cu vătămare gravă a integrității corporale și sănătății, periculoasă pentru viață, în alt loc și timp, deja după consumarea infracțiunii de huliganism penal;

d) nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate în apelurile apărării și repetate în recursurile ordinare, inclusiv în felul și esența probatorie, în care acestea sunt reproduse la pct. 3.-3.2. și 5.1.-5.2. din prezenta decizie.

Împrejurările expuse atestă în mod lucid că instanțele de fond și de apel nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelurile declarate, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii, și că recursurile ordinare sunt întemeiate.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanțele de fond și de apel, constituie erori de drept prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar, casării totale a deciziei contestate, și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

admite recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Vitalie Călugăreanu, de avocații Lilian Maliga, Petru Răileanu și de inculpatul Musteața Igor XXXX, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2017, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la 06 decembrie 2018.

Președinte

Elena Covalenco

Judecători

Iurie Diaconu

Liliana Catan

Ion Guzun

Iurie Bejenaru